

Интервју Еп. Атанасија грчком црквеном сајту Ромфеа

Разговор са Епископом умировљеним Захумско-херцеговачким
Атанасијем Јевтићем¹

Преосвећени, ових дана боравите на Светој Гори, и у Манастиру Хиландару сте по први пут прославили спомен свог духовног оца, Светог Јустина Поповића. Какви су Ваши утисци?

Дошао сам да први пут званично прославимо спомен Светог Оца Јустина Поповића, наравно са благословом Цариградског Патријарха Вартоломеја. Колико је мени познато, и у Манастиру Ватопеду је прослављен спомен Светог Оца Јустина.

Отац Јустин је већ дуго низ година, готово од васцелог Православља, поштован као Свети. Многи су имали и његову икону. Отац Атанасије Симонопетритски, који га је упознао годину дана пре његове кончине, написао му је Службу. Ми смо је превели на српски. У Манастиру Хиландару смо појали, десна певница на грчком, а лева на српском језику.

Осећамо стално присуство о. Јустина. Један младић нам је рекао да га је видео како стоји на свом гробу и славослови Господа Исуса Христа.

Сва Јерархија се обрадовала уписивању његовог имена у *Диптихе Светих*. Сви Јерарси Српске Цркве су заједно по први пут прославили његов спомен 2. марта у Храму Светог Саве у Београду.

Да ли можете да нам кажете неколико речи о избору новог Српског Патријарха и о његовој садашњој служби?

Као што знате, избор Патријарха је био по систему избора три кандидата од стране Јерархије, од којих се један извлачи жребом. Коверту је извукао јеромонах Гаврило, негдашњи Светогорац, сада у српском манастиру Лепавини у Хрватској, и промисао Божији је учинио да Епископ Нишки Иринеј буде изабран за новог Патријарха Српског.

Премда је у годинама, Патријарх се веома добро држи и има велико искуство. Опходи се веома савесно и човечно. Многи Јерарси који га нису гласали мислили су да им неће бити наклоњен, међутим он је прво код њих ишао и служио у њиховим епархијама.

Патријарх има беспрекорну сарадњу са Јерархијом. Смирен је и уједно одлучан по питањима која изискују непосредна решења. Веома смо благодарни Богу! Очекивали смо да ће отприлике тако и бити, али нас је нови Патријарх изненадио својим ставом, јер чини и више од онога што смо очекивали.

Преосвећени, у последње време Српску Цркву потреса питање Епископа Артемија. У Солуну је већ дуже времена у притвору бивши протосинђел Симеон Виловски. Ви сте кратко били Администратор и добро знате шта се дешавало?

Питање Артемија и Епархије Рашко-призренске, или конкретније тог фаталног Симеона Виловског, већ четири године стоји нерешено.

---

¹ Разговор водио уредник сајта Romfea.gr, г. Емилиос Полигенис, у Манастиру Ватопеду на Светој Гори 14.6.2010.

Када је Симеон 2002.г. завршио студије у Солуну, вративши се на Косово одмах је оптужио дотадашњег Артемијевог секретара Епархије, протојереја Зорана Грујића, кога су он и Еп. Артемије убрзо потом свргнули, рашчинили и стрпали у затвор. Било је у тој Епархији финансијских малверзација, и стање је из дана у дан бивало све горе. Доласком Симеона није се побољшало, напротив. Јер Симеон је заузео место протојереја Зорана, и преузео сву власт у своје руке, да би надаље он чинио далеко веће малверзације. Главно је, међутим, било то што је Артемије дошао у сукоб са Синодом и Јерархијом.

Главни сукоб је настао око тзв. “Меморандума” (који је Артемије био потписао, па одрекао, а онда побољшани текст потписао сам Патријарх у име целе Цркве). Наиме, Европска Заједница, која је давала новац за обнову српских порушених Светиња на Космету, хтела је да у заједничкој Комисији за обнову српских цркава и манастира на Косову и Метохији учествују: два Србина и два Албанца и један представник Европе, с тим што је Српска Црква у томе имала право „вета“, уколико нешто није било добро.

Артемије је, међутим, изричито одбијао, јер по њему не могу Шиптари Албанци, који су претходно рушили, да учествују у обнови. По среди је, међутим, био новац, који су Симеон и Артемије тражили директно на руке, па да они са њиме располажу и сами изводе обнову, али европски стандарди то нису допуштали, него се морало ићи на расписивање конкурса за извођење грађевинских радова око обнове. Српска Јерархија је коначно одлучила да је обнова порушених Светиња неопхода, и да се може прихватити да и Албанци, тј. њихови радници, узму учешћа у томе, упркос томе што су учествовали у рушењу.

Свети Синод и Сабор је вођење обнове поверио Артемијевом викару, Епископу Лиљанском Теодосију, игуману Манастира Дечани, који је имао овлашћење од стране Јерархије Цркве и све време је био одговоран Сабору. Када су основне грађевине обновљене, Артемије није хтео да их прими, као нпр. Епископију и Саборну Цркву у Призрену, Цркву у Приштини, храм и парохијски дом у Пећи, храм и дом у Истоку, цркву и куће у Ђаковици, и у другим местима.

Епископ Теодосије је све обновљене цркве и зграде предао Синоду, а у пријему је учествовао ондашњи Епископ Нишки, садашњи Патријарх. У међувремену су пристизали податци о неканонском понашању јеромонаха Симеона, па и Артемија, и нарочито о материјалним прекршајима оформљеног од Еп. Артемија грађевинског тела “Раде Неимар” (које је основао и водио кум Виловскога П. Суботички, који није био ни архитекта ни инжењер, него обичан електричар), те је одлучено од стране Синода и Сабора да почне испитивање шта се то дешава у Епархији Рашко-призренској.

Пре маја 2006. Јерарија доноси одлуку и формира се Комисија, у којој сам учествовао и ја, и тада смо нашли доста неправилности на штету Епархије и народа на Косову, и резултете рада те Комисије прихватио је Архијерејски Сабор, који је на основу тога донео саборску одлуку и наложио Еп. Артемија да растури грађевинску групу око Симеона и његовог кума, јер је велики новац од народа Косова и Метохије одлазио у њихове руке. Све што је било ко давао, давао је за страдални народ и Светиње Косова, а не за приватна предузећа.

Јерархија је захтевала од Артемија да Симеона смени и разреши га свих функција у Епархији, и да га на црквени суд, али узалуд, јер Артемије није хтео да слуша Св. Архијерејски Сабор, а поготову Синод. Симеон се све више утврђивао. Постао је архијерејски заменик, потиснувши Епископа викара Теодосија, и све је сам преузео (управу и финансије) у Епархији. Као да Артемије није управљао Епархијом.

Артемије, необјашњиво зашто, није давао потребни одговор и разјашњење Јерархији о своме понашању. Говорио је да нико нема право да му се меша у његове “канонске надлежности”, иако није било у питању оспоривање његових канонских права, него његови и нарочито Симеонови преступи, канонски и материјални. Затим се разболео и блаженопочивши Патријарх Павле, и тако је Артемију пошло за руком да читаве 4 године изиграва Свети Синод, па и Сабор, којима је тада председавао Митрополит Амфилохије, као Патријархов заменик. У сваком случају, Саборску одлуку од маја 2006.г. Еп. Артемије није извршио, чиме је показао непослушност Светом Синоду и Сабору, против којих је и јавно, усмено и писмено иступао.

Сада је, међутим, дошао нови Патријарх, али је Артемије опет избегао и нову Синодску Комисију, која је требало да изврши контролу; као што је избегао и претходне Комисије. Почетком фебруара 2010. г. позиван је на седнице Синода и није се одазивао. Образована трећа Комисија дошла је у Грачанцу 10. фебруара. Били су то Митрополит Амфилохије и Еп. Захумско-херцеговачки Григорије, али је Артемије избегао сарадњу и са њима, и спречавао своје службенике да се сусретну са Комисијом.

Свети Синод је позвао Артемија да дође у Патријаршију. Он је дошао притворно да би у ходнику нашао Патријарха насамом. Патријарх му је, међутим, рекао: „Владико, дођи на седницу Синода у 11 сати“. Он на крају није дошао, а после је ширио гласине да “није ни позван” и да “нису хтели да га виде”.

У сваком случају, 11. фебруара 2010.г. донета је коначна одлука да се Артемије разреши дужности (=суспендује) Епархијског Архиепископа, јер је одбио да прими три узастопне Синодске Комисије. Сагласно Свештеним Канонима, када један Епископ одбије послушност Јерархији и не прими послате комисије, подлеже свргнућу.

Рекли сте да сте открили финансијске малверзације?

Пронађени материјал о томе обухвата петнаест фасцикли, свака бар по кило! Али нису нађене само финансијске малверзације, него и канонски преступи, и Артемијеви и Симеонови. Симеон је, на пример, служио Литургију на антиминос Епископа Артемија у параклису Светог Саве у Солуну, који припада Цариградској Патријаршији, и помињао епископа Артемија. Дошли су из Солунске Митрополије и узели тај антиминос, али Симеон није био кажњен од Артемија због тога. Недавно је на дан Светога Николаја, непосредно пред Литургију, Симеон скинуо одежде са себе, када је видео да ће са Артемијем служити и његов викар Теодосије. Сагласно 8. и 9. Апостолском канону, то дело је за рашчињење. Јер он тиме оспорава Свету Литургију и валидност служитеља Архиепископа, итд. (Симеон је иначе све време радио против викарног Епископа Теодосија, и покушао је, с дозволом Артемија, да Теодосија смени и протера из Епархије. Међутим, братија га је избацила из манастира Дечана, као што су му и већина женских манастира на Косову и метохији забранили улазак у манастир).

Артемије је начинио и друге канонске преступе. Основао је два манастира ван своје Епархије, што је антиканонско поступање. Стекао је и две куће у Београду и трећу у другој Епархији. Питамо се, којим и чијим парама их је стекао? (Епископ, по Канонима, не може да има приватно власништво, ни новца, ни зграда, ни имања, осим наслеђенога од родбине тестаментом. А Симеон и Артемије имају велике паре у банкама, и никоме о томе не полажу рачуне, па ни Синоду ни Сабору).

Стално су Артемије и Симеон давали интервјуе, писали Отворена писма, а Артемије је говорио: „Немојте се мешати у моју Епархију. Ви газите моја канонска права!“ (Као да је Епархија његов “феуд”). Да, брате Артемије, али када су у питању Црквена имовина и финансије, онда ту твоја надлежност није само канонска. Зграде и имање и храмови припадају Патријаршији, и нису приватна својина Епископа, нити Епископије. Правно лице и власник је Српска Патријаршија.

Затим је Свети Синод поставио мене, умировљеног Епископа, за Администратора (али са свим правима Епархијског Архиепископа), јер сам добро знао тамошње прилике, пошто сам више месеци током више година боравио на Косову и

Метохији и помагао брату Артемију и прогањаном народу. Ја сам говорио Артемију братске савете и за 4 године написао му 8 писама, која сам приложио и Јерархији, у којима сам му указивао на неправилан, неканонски рад, и нарочито на штетно понашање Симеоново, који је и самог Артемија истискивао из управљања Епархијом. Писао сам му: „Владико, пази се од Симеона. Он је подмукао, лопов, лажов и не ради за твоје добро, поготуве не на добро Цркве и народа. Убрзо ће испливати на површину много лоших ствари“. Он није прихватао то што сам му писао (као што није прихватао ни савете Патријарха и Митрополита Амфилохија, а и самих његових свештеника са Косова).

Коначно, када сам дошао као Администратор, одмах сам сменио Симеона и дао га на Црквени суд, извршавајући тако одлуку Јерархије Српске Цркве.

Шта се сада збива са Симеоном Виловским?

Симеон је сада рашчињен због канонских преступа и финансијских малверзација. (Његов кум Суботички је ухапшен). Он је, на пример, скуп аутомобил, који је Министарство дало на поклон манастиру Бањска, продао неком приватном лицу за симболичну суму новца, а затим га је добио од тог човека на дар и тако присвојио за себе. Тим аутом је дошао у Грчку, заменивши га на граници.

Црквени Суд га је коначно рашчинио, затим је ту одлуку потврдио велики Црквени Суд Српске Цркве. Симеон је сада лаик – Дејан Виловски. Иначе, Симеон је од државних власти Србије требао бити ухапшен заједно са кумом Суботичким, али како је побегао у Грчку, затражено је од тамошњих власти, те је ухапшен и ускоро треба да буде изручен Србији, тако да ће отићи у затвор и на државни суд.

Да поменемо још нешто. Симеон Виловски је, изгледа, претпоставио шта се може догодити, и почетком јануара је прешао у Епархију Пирејског Митрополита Серафима, уз Артемијеву препоруку. Симеон је, да би га Митрополит Пирејски примио, рекао лаж: да га у Српској Цркви “гоне зато што је он антиекумениста”. То је велика лаж. У Србији нико никога не гони, нити екуменисте, нити антиекуменисте. Ми имамо довољно других проблема, да бисмо се бавили „зилотским“ темама.² (При томе је Артемије оставио Симеона на свим функцијама у својој Епархији, што је сасвим неканонски).

Пошто је Епископ Бачки обавестио Митрополита Пирејског о Симеону, Митрополит г. Серафим је одмах Патријарху вратио Симеонове папире, рекавши му: „Дете моје, слагао си ме. Иди да одговараш за све за шта те оптужују“.

Да завршим, Симеон је затим ангажовао скупе адвокате и лажним оптужбама тужио мене и двојицу новинара, тобоже “за клеветање”. Такође је тужио и Свети

² Овај несрећни човек и конвулзивни монах је иначе познат по лажима и клеветама које шири, он и слични му сарадници, по разним анонимним, антицрквеним сајтовима (*Газиместан.. Ихџис, Новинар, Борба за вере* итд.). То ради и сада из Грчке преко сарадника, од којих су неки у иностранству. Тако је сада лансирао лаж: да је Еп. Артемије прогоњен и скинут од Српске Цркве зато што “брани Православље”, “брани Косово”, које, наводно, Српска држава у Српска Црква хоће “да предају Шиптарима”, или још и зато што Артемије има “најбројније и најбоље монаштво”!, и друге сличне мегаломанске лажи. – Једну од тих лажи лансирала је у Америци извесна Гђа Косара Гаврловић (па се ту лаж шири сада секта “Артемијеваца”), како су “Амфилохије и Атанасије уцењени НАТО-ом као “ратни злочинци”, и зато се сада тако понашају према Артемију да би “угодили НАТО-у и Бриселу” и лакше “омогућили предају Косова Шиптарима”! Ко иоле има памети, и савести људске и хришћанске, зна како су се часно и витешки - српски, косовсаки, православно – борили Атанасије и Амфилохије да помогну своме народу у свим српским Земљама и Крајевима, па и на Косову, нарочито 1999-2001 и 2004.г., када Симеона Виловског није било на Косову, и када су, за једно са Патријархом Павлом, и наравно Владиком Артемијем, свесрдно помогли да српски народ остане и опстане на својим вековним огњиштима и у својим Светињама на Заветној Косовскометохијској Земљи – том Српском Јерусалиму. Боље би било да Владиком Артемија не бране овакви лажови оваквим демонским лажима и клеветама, али то мора он сам да схвати и да “по савести и Канонима” стави до знања својим “присталицама и браниоцима”, који, ако овако наставе, постаће ускоро, ако већ нису, *секта* и *парасинаџога*, названа неславним његовим именом.

Синод Цркве Уставном Суду Србије, за “гажење људских уставних права” његових и Вадике Артемија! Видите какву дрскост има тај човек.

Преосвећени, где борави сада Епископ Артемије?

Артемије борави углавном у Београду, али још увек долази на Косово. Јерархија не жели да он остане тамо, већ мора да оде из ове Епархије, да не би могао да нам чини ишта неканонско иза леђа Црквеног канонског поретка. Народ, свештенство, све парохије и велика већина манастира прихаватили су одлуку Светог Сабора о смењивању Еп. Артемија, као и присуство и рад Епископа Администратора.

Он пак на својој страни има око 30 људи монаха “зилота”. Петнаестак монаха из Црне Реке, пет, шест из Архангела, и 5–6 монахиња и неких искушеница из других манастира. Од око 200 монаха и монахиња, само је њих око 30-40 у побуну. Они су најпре рекли да не признају одлуку Св. Синода о смени Артемија, али да ће признати оно што одлучи Свети Сабор. Сада ни Сабор не признају. Они хоће да иду за Артемијем, али одлука је Синода и новог Администратора да не добију канонски отпуст, јер ће стварати исте побуне и завере против Црквеног поретка у другим Епархијама. (Ко зна изблиза ове псевдозилоте и смутљивце, не чуди се њиховом немонашком и нецрквеном понашању, јер одавно су томе учени и усмеравани).

Артемије је повео са собом четири монаха, који ће примати плату. Имаће свој ауто и живеће у једном манастиру између Сремских Карловаца и Митровице, северно од Београда, тј. у Сремској Епархији. Свети Синод се сагласио са тим да има четворицу (ђакона, свештеника, возача и куvara), јер није доброг здравља (има срчаних проблема, артериосклерозу) и треба да се старају о њему.

Нажалост, Артемије опет даје изјаве да смо га “осудили без суђења и доказа”. Јерархија је, не кријем вам, била повела питање о његовом рашчињењу, али су већина Архијереја и сам Патријарх били мишљења да се не треба брукати пред српским сиромашним народом Косова и Метохије, који је очекивао помоћ, а она је поједена од људи из Артемијевог окружења (мислим пре свега на Симсона и његовог кума).

Да ли су се овде на Светој Гори интересовали о свему томе?

Да. Има интересовања, али сви манастири (осим расколничког Есфигмена, и још једног игумана, вероватно лоше обавештеног) знају право стање и имају пуно поверење у Српску Цркву. Има понеки монах “зилот” који мудрује по своме. Прекјуче је један рекао да је “Артемије толико свет, да није могао да поверује да су га људи из окружења злоупотребили и крали новац”! Одговорено му је: „Оче и брате, то су лепе речи, али Артемије је око себе имао велике лопове. Чак и да није знао, а искрено сумњамо да није знао, опет кривица пада на њега, јер је он био одговоран“.

Ако га будемо судили, много тога ће изаћи на видело. Зато је захтевано од њега да се сам повуче, али он није хтео, и Сабор је био приморан да га пензионисхе. Он може сада да свештенослужи и исповеда, али само уз дозволу надлежног Епископа, где борави. Не може да путује и обилази цркве и манастире без дозволе месног Епископа.

Артемије се интересовао само за манастире и „зилотство“, да тако кажемо, а не и за Епархију, за своју паству, народ Божији. Артемију је нанела штету мисао и схватање да је “духовник” изнад свега, заборављајући да је он Архијереј и Пастиреначалник. (Додајмо да реч “духовник” не постоји у Светим Канонима).

Шта је са народом који није у манастирима? Јесу ли верници “цигле” = “балвани”? Зар да за њега постоје само његова “духовна деца”? Тај луксуз, елитизам попут секте “Катара”, не постоји у Свештеним Канонима. Артемије је пао као жртва сопствене несавесности и неодговорности, од таквих људи који су као вишеструко опасни Симеон, сада већ Дејан Виловски. (Још један Артемијејв монах, суманути Антоније, рашчињен је због безакоња и цркворушилачке делатности).

Преосвећени, када сам пре неколико дана био у Русији, поводом посете Цариградског Патријарха Московској Патријаршији, г. Вартоломеј је у разговору који је емитовала Руска телевизија, нагласио да треба убрзати припреме за сазив Великог Светог Сабора. Какво је ваше мишљење?

Када сам јуна месеца (2009) био у Женеви (Конференција око Дијаспоре), рекао сам да се Велики Сабор треба одржати, али и да се на њему требамо бавити озбиљним темама. Прво, тај Сабор треба да потврди Светих Седам Васељенских Сабора. По мом мишљењу, не само Седам, јер имамо и друге касније Саборе, који заслужују да се признају као Васељенски. То је велики Фотијев Сабор 880.г., и два Паламитска Сабора 1341. и 1351.године. Другим речима, да се не говори само о мањим питањима, нпр. о посту, што свакако треба ускладити, али да Велики Сабор не буде само ради тога.

Пошто смо почели са Светим о. Јустином Поповићем, да њиме и завршимо. Он је (седамдестих година 20. века) писао: „Немојте журити“. Мислим да је он тада допринео да се Велики Сабор не сазива и одржи брзо, јер би то тада било исхитрено.

Друго, треба да пазимо да заиста то буде сарадња свих Православних, а не некаква номенклатура само неких људи, који се скупљају и седе у Шамбезију, Београду, Москви... и они одлучују, ведре и облаче, како хоће. Лица тих људи, који учествују у комисијама, говоре нам да треба бити обазрив. Јер сви они, на бројим састанцима, дијалозима, конференцијама, углавном су једни и исти, и понекад се чини, како ми кажемо, “пресипају из шупљег у празно”.

Треба заиста да Цркве, Јерарси Пастири, узму учешћа у припреми тог Сабора, а не да дође један исти човек, или двојица, из неке Цркве, и да је тај, или такви, у свим комисијама надлежан за све и сва. Ми богослови кажемо: „Тај и тај је био на свим могућим и немогућим конференцијама!“, то јест, за све је компетентан. А није тако. Ово не говорим да бих омаловажио велики предлог за сазив Великог Православног Сабора. Напротив, подсећам да Дух Свети није престао да дејствује у Цркви Православној. Јединство Православних постоји, не дао Бог другачије, и није нарушено у Дијаспори, упркос свим проблемима. Али потребно је више сарадње и Саборности.

Потребна је пажња, молитва, припрема, темељно богословско проучавање, и пре свега потребно је стварно **црквено** учешће, не само људи по нечијем избору, него да буде представљена жива Црква Христова. То говорим са пуном свешћу и свешћу. Не може један да буде компетентан за све... Погледајте представника појединих Цркава.. Долази, на пример, викар једног Патријарха, који ведре и облачи, док присутни Епископи из те исте Цркве ћуте... То уопште није исправно, канонски, еклисиолошки. Цркву треба да представљају Архипастири који имају иза себе народ Божији. Да изражавају пуноћу Цркве. Наравно да треба да су уз њих и добри теолози, свештеници, монаси, верници, као саветници. Али, што мање људи из администрације, бирократије. И што мање подражавања Женеви, Бриселу, Вашингтону.

Понављам, Велики Сабор треба да буде, и надам се да ће се сазвати и одржати. Али, као што су Турци говорили: „Ех, да ми је друга мисао Ромеја, друга мисао Раје“. Мислим и верујем да је друга мисао Православних увек боља.

На крају, захваљујем се вама, г. Полигенисе, јер увек радо објављујете на свом сајту вести из Српске Цркве, као што је било оно информативно писмо, које сам вам послао са Косова, мало оштро, али и саме ствари су тада биле такве, па сам хтео да обавестим браћу Јелине (јер се шире дезинформације, па и клевете на Српску Јерархију).

Артемије је био мој брат, и сада је то, али не могу људи из његовог окружења да изигравају Јерархију Српске Цркве и да поричу Сабор и Саборност, тј. Светодуховски канонски ред и поредак у Цркви, у којој све треба да је “благообразно и по поретку” (1Кор.14,40).

Преосвећени, захваљујем Вам на разговору...

И ја се вама захваљујем. Желим вам да имате снаге у свом, за Православље значајном делу.

***